

A Magyar Képzőművészeti Egyetemen a festőművész szakirány felvételi rendszerét, folyamatának szakaszait és időtartamát idén jelentősen módosították. A tanév kezdetekor még érvényben lévő, három etapban zajló felvételi vizsga második és harmadik fordulóját összevonták, nagymértékben lerövidítve ezzel a vizsgaidőszakot.

Köztudott, hogy a Képzőművészeti Egyetemre felvételiző fiatalok szelekciója elsősorban az alkalmassági felmérés alapján történik (ez így is van rendjén). Csakhogy a tehetség rendkívül bonyolult és komplex valami, a rajzi készségek, illetve a szín- és formaérzékenység mellett olyan tulajdonságokat is magában foglal, mint a lényeglátás, kísérletező kedv, kreativitás, kifejezőerő, személyes karakter, következetesség, kitartás stb. Ezért is olyan nehéz objektíven dönteni, amikor a tehetséges és a tehetségesebb között kell választani. Volt olyan időszak a Képzőművészeti Egyetem történetében, amikor 0. évet (esti előkészítőt) indítottak, amelyre nagyobb számban vettek fel jelentkezőket (pontszámok alapján), tudván azt, hogy egy év elteltével biztonságosabban, nagyobb objektivitással lehet válogatni közülük az induló első évfolyamra. Ez a gyakorlat ma is eredményes lehetne.

Annyi bizonyos, hogy mindenféle képzőművészeti tevékenységnek az alapja a rajz, ezért a rajztudás készségének felmérését kell fő szempontként érvényesíteni a vizsgafeladatok összeállításánál. A tanulmányrajz (portré és akt) mellett a szakirány profiljának megfelelő feladatok – a festészet esetében színtanulmányok (portré, akt) – biztosíthatják a „viszonylag objektív” elbírálás esélyét. Ezt egészítik ki az ügynevezett „kreatív feladatok”, amelyeknek célja a vizuális formanyelv (szín, vonal, folt, ritmus, kontraszt, kompozíció, térképzés, formabontás- és építés stb.) „öszönös ismeretének”, illetve a gyakorlati használat képességének felmérése. Látható, hogy a kreatív feladatoknak is a rajz az alapja. Aki a szakmában kicsit is járatos, az jól tudja, hogy egy-egy rajz, illetve színtanulmány elkészítéséhez legalább kétszer négy óra (két délelőtt) szükségeltetik. Ezt az időt rövidítette most le a szóban forgó módosítás, ami egyértelműen hátrányosan érinti az erre a szakra jelentkezőket (bárkinek lehet rossz napja, de idő hiányában nem lesz esélye a javításra).

Ráadásul ez a döntés azt a látszatot kelti, hogy „nem is olyan fontos” az a bizonyos rajzi felkészültség, ami viszont végzetes hiba. Komolytalanná teszi magát a felvételit, ráadásul azt a megtévesztő üzenetet közvetíti az érdekeltek felé, hogy a szakmai tudás többé már nem elsődleges szempont a vizsga menetében. Ezt látszik alátámasztani a kiírás elméleti követelménycsomagja is, amely olyan ismereteket kér a felvételizőktől, amilyeneket tulajdonképpen az egyetemi évek alatt kellene elsajátítaniuk. Az nem kétséges, hogy egy általános műveltségi tesztre szükség van, de azt a tehetség és a szakmai felkészültség kiegészítőjeként kellene kezelni.

Tudom, vannak olyan vélemények, mely szerint a képzőművészet hagyományos szakirányai (festészet, grafika, szobrászat) már idejétmúlt rekvizitumai a művészeti szcénának, és hogy csak a médiaművészeti alkotások (amelyeknél állítólag a rajztudás nem alapkövetelmény) mutatnak a progresszivitás irányába. Csak emlékeztetőül mondom, hogy több mint ötven éve, a neoavantgárd áramlatainak sodrában jöttek létre a médiaművészet irányzatai. Felgyorsult korunkban az ötven év már történelemnek számít. Ami pedig a táblaképfestészetet illeti, az tőlünk nyugatra és keletre egyaránt épp most éli nem is tudom hányadik reneszánszát. Ezt igazolja az angol fiatal festőgeneráció: Dalle Lewis, Kate Lyddon, Tala Madani vagy a német újgenerációhoz tartozó festők sora Tilo Baumgartel, Marcel Eichner, Melike Kara, illetve az amerikai Dana Schutz, Eddie Martinez, Jay Miriam stb., és akkor még nem is említettük az ázsiai festőket. Egyértelmű tehát, hogy a különböző képzőművészeti ágak között, nem lehet és nem is szabad semmiféle hierarchiát felállítani, ezek paralell futnak egymás mellett, egyikük érvényesége sem kérdőjelezhető meg.

Mindezek fényében elmondható, hogy egy ilyen döntés, még ha jó szándékkal is született, olyan következményekkel jár, ami a festészeti szakirány minőségi utánpótlását veszélyeztetheti. Ez pedig már a szakma érdekeivel megy szembe, ezért érdemes volna újragondolni a szóban forgó változtatást, mert bizony nem kevésről van szó. A közel 150 éves Magyar Képzőművészeti Egyetemenek elismert rangja és megbecsülésre érdemes hagyományai vannak, magas szakmai színvonalat képvisel ma Európában. Ezt meg kellene őrizni és továbbépíteni.

PIKA NAGY ÁRPÁD